

§ 194

Diarienumr: KS-2023/00862

Svar på remiss: Förslag om kompensation m.m. till personer födda 1957 och 1959 på grund av höjd åldersgräns för förhöjt grundavdrag**Beslut**

Kommunstyrelsen beslutar

att tillstyrka förslagen som sådana i promemoria Fi2023/02676 med tillägg att kommuner och regioner kompenseras för de ökade kostnaderna 2024 och 2026.

Ärendebeskrivning

Fysiska personer, som är obegränsat skattskyldiga under någon del av beskattningsåret och har haft förvärvsinkomst, har enligt 63 kap. 2 § IL rätt till grundavdrag. Grundavdraget beräknas till ett högre belopp för personer som har uppnått en viss ålder, det så kallade förhöjda grundavdraget. Det förhöjda grundavdraget syftar till att förbättra de ekonomiska villkoren för pensionärer. De ändringar som gjordes i samband med höjningen av åldersgränserna i pensionssystemet innebär att åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget har höjts från 65 till 66 år från och med 2023. Från och med 2026 höjs åldersgränsen från 66 till 67 år. Detta kommer att med relativt kort framförhållning göra att personer födda 1957 och 1959 kommer att få en högre beskattning på pensionen under något år relaterat till höjd åldersgräns för pensionsålderns riktålder. Promemorian anser att det är rimligt att dessa åldersgrupper kompenseras ekonomiskt då de inte har samma möjlighet som övriga åldersgrupper att ställa om sig för höjd riktålder och att detta får anses vara orättvist. I sammanhanget fattade riksdagen beslut den 31 maj 2023, d.v.s. när fem månader redan passerat av det år under vilket personer födda 1957 fyllt 65 år. Flertalet i åldersgruppen hade vid denna tidpunkt sannolikt fattat beslut om ålder för pensionsavgång. Konsekvenserna av förändringarna kunde därmed inte förutses.

Då åldersgränsen gäller åldern vid beskattningsårets ingång innebär ändringen att personer födda 1957 har rätt till förhöjt grundavdrag först 2024. Höjningen av åldersgränserna i pensionssystemet och i skattelagstiftningen har alltså inneburit att personer födda 1957 hamnar i en situation där de inte omfattas av åldershöjningarna i pensionssystemet. De omfattas inte heller av kringliggande trygghetssystem, men omfattas av bestämmelsen om höjd åldersgräns till 66 år för det förhöjda grundavdraget.

För personer 1959 kommer en liknande situation att uppstå 2026 då riktåldern för pension kommer att höjas till 67 år. Promemorian föreslår därför att den kommande höjningen av åldersgränsen till 67 år för rätt till det förhöjda grundavdraget senareläggs med ett år, från den 1 januari 2026 till den 1 januari 2027.

Promemorian föreslår utifrån detta att bestämmelser om kompensation till personer födda 1957 införs i en ny lag och en ny förordning. I lagen anges att regeringen ska ha möjlighet att meddela föreskrifter om förfarande, förutsättningar för att erhålla kompensation och kompensationens storlek. För att inte andra mottagna stöd i socialförsäkringssystemet ska påverkas för individen, eller att exempelvis få del av skattereduktion, föreslås att en kreditering görs på skattekontot gällande beskattningsåret 2023 för personer födda 1957. Promemorian föreslår att storleken på kompensationen beräknas genom att ett underlag för kompensation multipliceras med summan av de skattesatser för kommunalskatt och regionskatt för beskattningsåret 2023 som gäller i hemortskommunen för den som har rätt till kompensationen.

Beträffande kostnader för 2024 beräknas den föreslagna kompensationen uppgå till 3,20 miljarder kronor och som huvudsakligen betalas ut under 2024. Eftersom kompensationen föreslås vara skattefri uppstår inga indirekta effekter på skatteintäkterna. Sysselsättningen bedöms inte heller påverkas nämnvärt då det är ett engångsbelopp. Vidare bedöms förslaget inte ha någon nämnvärd påverkan på den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män.

Gällande kostnader för 2026 i form av det förhöjda grundavdraget för personer födda 1959 beräknas dessa vara 3,30 miljarder kronor för kommuner och regioner och 0,10 miljarder för staten.

I detta sammanhang får det anses rimligt att staten i denna del kompenserar kommuner och regioner för de ökade kostnaderna både gällande år 2024 och 2026. Detta då det är staten som beslutar om riktålder för pensionsavgång och att kompensation för åldersgrupperna födda 1957 och 1959 får konsekvenser för kommuner och regioner. Sammanfattningsvis föreslås att Umeå kommun ställer sig bakom promemorians förslag som sådana gällande kompensationer för åldersgrupper födda 1957 och 1959 utifrån höjd riktålder för pension. Umeå kommun anser dock att det är rimligt att kommuner och regioner kompenseras av staten för ökade kostnader 2024 och 2026.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Remiss FI2023/02676

Remissdirektiv kompensation 1957 och 1959 231011

Promemoria kompensation till personer födda 1957 och 1959

Beredningsansvariga

Karin Ahnqvist

Stefan Larsson

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

Ekonomidirektör

Finansdepartementet senast den 15 januari 2024 till

fi.remissvar@regeringskansliet.se. Ange diarienummer Fi2023/02676 och remissinstansens namn i ämnesraden.